

Üniversite : İstanbul Kültür Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Program : Türk Dili ve Edebiyatı
Tez Danışmanı : Prof. Dr. Hacı Ömer KARPUZ
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans-Ağustos 2017
ŞERH-İ VİLÂDET VE MUCİZÂTÜ'N-NEBÎ
(İNCELEME-METİN-DİLBİLGİSEL DİZİN)
ÇAĞLA BARİKAN

ÖZET

“Şerh-i Vilâdet ve Mucizâtü'n-Nebî” yazarını bilmediğimiz mensur bir mevlit örneğidir. Eserin yazılış tarihi de tam olarak tespit edilememiştir. 15. Yüzyıl veya sonrasında yazıldığını düşünüyoruz.

Kitap, Hz. Muhammed'in doğumunu, çocukluğunu, peygamber oluşunu, mucizelerini ve vefatını konu edinmektedir. Mensur bir mevlit türü olan metinde pek çok yerde Arapça ibareler geçmektedir. Söz konusu ibarelerin bir kısmının ayetlerden, bir kısmının ise hadislerden alındığı tahmin edilmektedir.

Tez çalışması, üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, metnin biçimbilgisel özellikleri metinden seçilen örneklerle ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

İkinci bölümde, 134 varaktan oluşan Arap harfli metin çevriyazı alfabesi kullanılarak yazıya geçirilmiştir. Üçüncü bölümde ise metnin dilbilgisel bir dizini oluşturulmuştur. Bu dizinde metinde geçen toplam 13.293 sözcük ve bu sözcüklerle birlikte kullanılan bütün ekler sözcüklerin bağlamı da dikkate alınarak anlamlandırılmaya ve çözümlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca köken, tür ve sözlüksel anlam çeşitliliği de gösterilmeye çalışılmıştır. Çalışmamızın sonuç bölümünde ise, metne dair dilsel özellikler, metinde geçen sözcüklerin kullanım sıklıkları ve metnin söz varlığıyla ilgili olarak elde edilen sonuçlar sıralanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Hz. Muhammed, Osmanlı Türkçesi, Türkçe dilbilgisi, *Mevlit*, Şerh-i Vilâdet ve Mucizâtü'n-Nebî.

University : Istanbul Kültür University
Institute :Institute of Social Sciences
Department :Turkish Language and Literature
Programme : Turkish Language and Literature
Supervisor : Prof. Dr. Hacı Ömer KARPUZ
Degree Awarded and Date : MA-Ağustos 2017

.ABSTRACT

“Şerh-i Vilâdet ve Mucizâtü'n-Nebî” is an example of anonymous *mevliit* (areligious prose text). The date of the text is not clearly known. We think it was written in the 15th century or later.

The book, constitutes Prophet Muhammad’s birth, his childhood, his prophethood, his miracles and his death. There are many Arabic idioms in our text which is a kind of *mevliit*. It is surmised that some of the mentioned phrases are taken from the verses and some of them are taken from the hadiths.

Thesis work consists of three parts. In the first part, the morphological features of the text have been tried to be revealed with examples selected from the text. In the second part, Arabic alphabet text consisting of 134 leafs were transcribed by using the transcription alphabet. In the third part, a linguistic index of the text was constituted. A total of 13.293 words in this index, all the suffixes used with these words have been tried to be understood and solved by considering the context of the words. In addition, the diversity of origin, type and lexical meaning was tried to be shown. In the final part of our work, the linguistic features of the text, the frequency of use of the words in the text, and the results obtained in relation to the vocabulary of the text are listed.

Key Words: Prophet Muhammad, Ottoman Turkish, Turkish Grammar, *Mevliit*, Şerh-i Vilâdet ve Mucizâtü'n-Nebî.